

РЕШЕНИЕ

№ 346

гр. Пловдив, 18.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Надежда Ив. Желязкова
Каличкова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
Красимира Д. Ванчева

при участието на секретаря Цветелина Юр. Диминова
като разгледа докладваното от Славейка Ат. Костадинова Въззивно
търговско дело № 20235001000348 по описа за 2023 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно – по чл. 258 и следващите от ГПК.

С решение № 34 от 30.03.2023 година, постановено по т. дело № 21/2022 година по описа на Окръжен съд – Хасково, по предявения от ишците Б. Д. М., ЕГН *****, А. А. М., ЕГН ***** и Д. А. М., ЕГН *****, действащ лично като непълнолетен и със съгласието на майка си Б. Д. М., тримата с адрес гр.Х., ул. „С.“ №42 и съищец „Ю.Б.“АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр.С., ул. „О.п.“ № 260 , косвен иск с правно основание чл.134 от ЗЗД, срещу ответника „З.д. Е.Ж.“ ЕАД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр. С., бул. „х.к.“ № 43,ет. 7, е осъдено „З.д. Е.Ж.“ ЕАД да заплати на „Ю.Б.“АД сумата 71 591,07 лева /като част от сумата 76591,07лв./, представляваща застрахователно обезщетение по групова застрахователна полица ВРВLIFE-002/01.10.2014г. „Живот“, равняващо се на

част от дължим към 10.01.2017г. остатък по редовна главница /76591,07лв.- 5000лв. по уважен частичен иск/ по договор за кредит №.....г., сключен между „Б.П.Б.“АД и кредитополучателя А. К. М., б.ж. на гр.Х., починал на 10.01.2017г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба 04.01.2022г. до окончателното плащане на сумата.

Осъдено е Застрахователно дружество „Е.Ж.“ЕАД, ЕИК, да заплати на Б. Д. М., ЕГН *****, А. А. М., ЕГН ***** и Д. А. М., ЕГН *****, действащ лично като непълнолетен и със съгласието на майка си Б. Д. М., направените по делото разноси в размер на общо 7 663,64лв. съгласно представения списък на разностите по чл.80 от ГПК.

Така постановеното решение е обжалвано с въззивна жалба от „З.д. Е.Ж.“ ЕАД с оплаквания за неправилност и необоснованост.

Първият довод във въззивната жалба е за частична недопустимост на предявения иск по чл. 134 от ЗЗД, тъй като с него ищите претендират заплащане на целия остатък по договора за кредит от 76 591,07 лева към момента на смъртта на застрахования А. М. – 10.01.2017 година в полза на банката, при положение, че от смъртта на съпруга си до подаване на исковата молба по т. дело № 21/2022година по описа на ОС – Хасково Б. М. е погасила задължения по договора за кредит в общ размер на 52682,41 лева. За тази сума следвало да се предяви осъдителен иск по чл. 242 от КЗ /отм./, респ. чл. 456, ал. 1 по сега действащия КЗ от лицата, които са я заплатили срещу застрахователя, а не косвен иск по чл. 134 от ЗЗД за плащането ѝ на банката, което според жалбоподателя би довело до неоснователно обогатяване на банката и било недопустимо.

Втората група доводи във въззивната жалба са за неправилност на решението. Посочено е, че то е постановено без да са съобразени всички събрани по делото доказателства, по-конкретно тези, сочещи че починалият А. М. и съпругата му Б. М. са били застраховани за сума не по-голяма от половината от остатъка по кредита и не можело да се претендира заплащане на сума над половината от дължимата към 10.01.2017 година – 38295,54 лева.

Твърди се също, че съдът неправилно е тълкувал разпоредбите на действащите застрахователни полици между Банка „П.Б.“ АД и „З.д. Е.Ж.“ ЕАД по отношение размера на застрахователната сума. Те според него сочели, че застрахователното дружество следва да заплати обезщетение в

размер на непогасената част от кредита, разделена на общия брой на съкредитополучателите, в случая на две, тъй като Б. М. също имала качеството на застрахован кредитополучател. Доколкото по отношение на Б. М. не било настъпило застрахователно събитие, застрахователят дължал заплащане на обезщетение в размер на 1/2 от неизплатената част по кредита, а не на пълния размер.

Направено е оплакване за съществено нарушение на материалния закон при определяне размера на иска, като е посочено, че застрахователят няма право да изплаща застрахователни обезщетения над размера на сумата по застрахователната полица, за която са внасяни премии. В случая застрахователната сума за двете лица – А. М. и Б. М. била в размер на по 38081,15 лева за всеки от тях. Това била сумата, посочена от банката в качеството на застраховащ, която фигурирала в информационната система на застрахователя и въз основа на която били определени застрахователните месечни премии.

По тези съображения се иска отмяна на първоинстанционното решение и постановяване на ново по същество, с което да се отхвърлят изцяло предявените искове, като се присъдят на жалбоподателя разноски за двете съдебни инстанции, включително юрисконсултско възнаграждение.

Срещу въззивната жалба е подаден писмен отговор от ищците в първоинстанционното производство Б. Д. М., А. А. М. и непълнолетния Д. А. М., действащ със съгласието на своята майка Б. М., чрез адвокат Т. В., с изразено становище за нейната неоснователност и с искане за потвърждаване на решението и за присъждане на разноски. Те оспорват твърденията за недопустимост на предявения иск по чл. 134 от ЗЗД, като обосновават правния си интерес от предявяването му с това, че задълженията по договора за кредит не са изцяло погасени и с качеството си на кредитори на банката, имащи право да получат обратно извършените погасителни вноски за периода след настъпване на застрахователното събитие – 10.01.2017 година, както и да получат пълно погасяване на задълженията по договора за кредит към датата на застрахователното събитие. Оспорени са изложените доводи за неправилност на решението.

Писмен отговор на въззивната жалба е подаден и от „Ю.Б.“ АД – съищец по предявения иск по чл. 134 от ЗЗД. Становището е за

неоснователност на въззивната жалба. Посочено е, че доводите за недопустимост на иска по чл. 134 от ЗЗД до размера на заплатената от Б. М. сума от 52682,41 лева поради възможността тази сума да се претендира с иск по чл. 242 от КЗ / отм./, са неоснователни. Предпоставка за предявяване на иска по чл. 242 от КЗ / отм./ било пълното удовлетворяване на кредитора чрез плащане на целия дълг от наследниците, като в случая тя липсвала. Това било прието и в решението на съда по предявения частичен иск по гр. дело № 4868/2019 на СРС. Посочено е също, че евентуалното бъдещо неоснователно обогатяване на банката нямало отношение към допустимостта на предявения иск и че при евентуално наличие на надвнесени суми би възникнало облигационно отношение между банката и вносителите, по което застрахователят не би бил страна. Има позоваване на влязлото в сила решение по гр. дело № 4868/2019 година на СРС по предявения частичен иск, като се твърди, че с него са установени със сила на пресъдено нещо правопораждащите факти на спорното субективно материално право, респ. са преклудирани правоизключващите възражения на застрахователното дружество.

Съдът, като се запозна със събраните по делото доказателства и доводите на страните, приема следното:

Въззивната жалба е процесуално допустима, подадена е от лице, имащо правен интерес от обжалване, а именно от ответника „З.д. Е.Ж.“ ЕАД срещу осъдителното първоинстанционното решение. При подаване на въззивната жалба е спазен предвиденият в чл. 259 от ГПК срок.

Въззивната инстанция намира, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо.

Съображенията на съда са следните:

От изложените в исковата молба обстоятелства и от формулираното искане е видно, че е предявен косвен иск с правно основание чл. 134 от ЗЗД от тримата ищци Б. Д. М., А. А. М. и непълнолетния Д. А. М., последният със съгласието на майка си Б. М., срещу „З.д. Е.Ж.“ ЕАД, за осъждане на ответника да заплати в полза на „Ю.Б.“ АД сумата от 71591,07 лева, част от общата сума от 76591,07 лева, от която 5000 лева са присъдени с влязло в сила решение по друго дело, ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 04.01.2022 година. В обстоятелствената част на исковата молба е

посочено, че искът се предявява от тримата ищци в качеството им на наследници - съпруга и деца на починалия на 10.01.2017 година А. К. М.. Наследодателят им бил кредитополучател по договор за кредит, сключен на 24.04.2007 година с „Б.П.Б.“ АД / с правоприменик „Ю.Б.“ АД/, с краен срок на издължаване на кредита 25.04.2027 година, по който солидарен длъжник бил Б. Д. М.. Съгласно клаузите на договора за кредит кредитополучателят бил застрахован по застраховка „Живот“ от банката, като към момента на смъртта му била действаща групова застрахователна полица BPBLIFE - 002/2014 година, сключена с „З.д. Е.Ж.“ ЕАД. Твърди се, че въпреки уведомлението от ищцата до застрахователя за настъпилата смърт на кредитополучателя, застрахователят отказал да заплати на банката сумата по кредита, обосновавайки отказа си с чл. 8, т. 2 от Общите условия, а именно настъпване на смъртта на А. М. в резултат на заболявания, предхождащи датата на сключване на застрахователната полица, което не отговаряло на истината. Сочи се, че банката е приела отказа на застрахователя, не е предявила съдебна претенция срещу него, като по този начин с бездействието си е осуетила удовлетворяването на ищите чрез погасяване на задълженията по кредита на техния наследодател. След смъртта на съпруга си Б. М. продължавала да погасява вноските по кредита. Правният си интерес от предявяването на иска по чл. 134 от ЗЗД ищите са обосנוвали с това, че банката се явява техен длъжник от една страна въз основа на правото им да получат обратно извършените погасителни плащания по кредита от датата на настъпване на застрахователното събитие на 10.01.2017 година, а от друга страна въз основа на правото им да получат пълно погасяване на кредитното задължение към датата на настъпване на застрахователното събитие – 10.01.2017 година.

ТакИ. са и обстоятелствата, които са изложени в исковата молба по гр. дело № 4868/2019 година по описа на Районен съд – С.. По това дело, по което страните съвпадат със страните по настоящото, е предявен частичен иск за сумата от 5000 лева. С решение № 174829/12.08.2020 година по гр. дело № 4868/2019 година на РС – С., потвърдено с решение от 30.06.2022 година по в.гр. дело № 11194/2020 година по описа на СГС, влязло в сила на 30.06.2022 година, постановено по предявения частичен иск, е осъдено „ЗД Е.Ж.“ ЕАД да заплати на „Ю.Б.“ АД сумата от 5000 лева / като част от сумата от 76591,07 лева/, представляваща застрахователно обезщетение по групова

застрахователна полица BPBLIFE – 002/2014 „Живот“, равняващо се на част от дължим към 10.01.2017 година остатък от редовна главница по договор за кредит 1516/R/2007 от 24.04.2007 година, сключен между „Б.П.Б.“ АД и А. К. М., ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 13.07.2018 година до окончателното плащане.

Решението, постановено по предявения частичен иск между същите страни, по спор със същия предмет, се ползва със сила на пресъдено нещо относно правопораждащите факти на спорното субективно материално право по настоящото дело, по което е предявен иск за разликата до пълния размер на паричното вземане, произтичащо от същото право, в каквото смисъл е задължителното за съдилищата разрешение, съдържащо се в т. 2 от ТР № 3/22.04.2019 година по т. д. 3/2016 година на ОСГТК на ВКС.

Зачитайки силата на пресъдено нещо на влязлото в сила решение по частичния иск, настоящият съдебен състав приема за неподлежащи на пререшаване в настоящото производство следните въпроси: сключването на 01.10.2014 година на групова кредитна застраховка „Живот на кредитополучатели“ между „Б.П.Б.“ АД / чийто правопреемник е „Ю.Б.“ АД/ и ответника ЗД „Е.Ж.“ ЕАД, за срок от три години, по която наследодателят на ишците А. А. М. е бил застраховано лице към момента на смъртта си – 10.01.2017 година, в качеството си на кредитополучател по договор за ипотечен кредит № година; настъпването на покрит риск по сключения договор между банката – кредитор и застрахователното дружество, а именно смъртта на кредитополучателя; наличието на съгласие от А. М. за сключване на цитирания договора за застраховка, приложим в отношенията между страните; валидност на договора за застраховка към датата на застрахователното събитие – 10.01.2017 година, както и заплащане на дължимите застрахователни премии по него от банката към този момент; липсата на изключен риск съобразно чл. 8, т. 2, б. „m“ и б. „h“ от Общите условия на застрахователя, предвиждащи настъпването на смъртта в резултат на неточно обявени или премълчани при сключването на застраховката обстоятелства, свързани със здравословното състояние на застрахования, оказали въздействие за настъпване на смъртта, който да обосновава освобождаване на застрахователя от отговорността да извърши застрахователното плащане; задължението на застрахователя по груповия застрахователен договор, посочен по-горе, да заплати по предявения от

наследниците на починалия А. М. частичен иск по чл. 134 от ЗЗД на банката, конституирана като съищец, сумата от 5000 лева, представляваща част от дължимата главница по договора за кредит към момента на настъпване на застрахователното събитие.

Предвид правоустановяващото и преклудиращо действие на силата на пресъдено нещо е недопустимо по настоящото дело, което има за предмет остатъка от вземането, да се спори относно основанието на вземането и правната му квалификация.

Допустимо е обаче в новия исков процес за разликата до пълния размер на вземането, ответникът да се позове на други защитни средства, нерелевирани при разглеждането на частичния иск, относими към останалата част от вземането.

Неоснователно е поддържаното с въззивната жалба възражение за частична недопустимост на предявения иск, респ. на първоинстанционното решение до размера на 52682,41 лева. Това е сумата, за която е установено с приетата в първоинстанционното производство съдебно-счетоводна експертиза, че е реално заплатена от ищцата Б. М. за погасяване на задълженията по процесния договор за кредит през периода от смъртта на кредитополучателя А. М. – 10.01.2017 година, до датата на предявяване на иска по настоящото дело – 04.01.2022 година. С тази сума са погасени задължения на главница в общ размер на 29997,34 лева, от които 8098,08 лева е погасеният размер на главницата до датата на предявяване на частичния иск по гр. дело № 4868/2019 година – 13.07.2018 година. 21090,69 лева е размерът на възнаградителната лихва, заплатена от Б. М. с направените от нея погасителни вноски, като до датата на предявяване на частичния иск този размер е бил 7374,54 лева. С остатъка са погасени такси по договора за кредит в общ размер на 1593,11 лева, от които 725,99 лева до 13.07.2018 година. С вноските е погасена и наказателна лихва от 1,27 лева в периода след предявяване на частичния иск.

Възражение за недопустимост на иска до размерите, заплатени от Б. М. към датата на предявяване на частичния иск по гр. дело № 4868/2019 година на СРС е направено в производството по това дело. То е прието за неоснователно. Настоящият съдебен състав, също като съда, произнесъл се по частичния иск, намира за допустим иска по чл. 134 от ЗЗД. За

процесуалната легитимация на ищите за предявяване на иска по чл. 134 от ЗЗД се съди по изложените от тях твърдения. В случая ищите твърдят, че са кредитори на банката както заради правото им да получат обратно заплатените погасителни вноски по договора за кредит след настъпването на застрахователното събитие – 17.01.2017 година, така и за да получат пълно погасяване на задълженията по договора към този момент. Те сочат, че са кредитори на банката по отношение на правото/задължението ѝ да претендира заплащането на дължимата застрахователна сума по сключения с ответното дружество договор за групова застраховка „Живот“, по който кредитополучателят А. М. е застраховано лице, тъй като тя бездейства за търсенето ѝ по съдебен ред. По този начин ищите са обосנוвали правния си интерес от предявяване на имущественото право на банката срещу ответното застрахователно дружество и искът им е допустим. Доводите, свързани със заплатените след смъртта на кредитополучателя до предявяване на иска погасителни вноски в общ размер на 52682,41 лева, касаят основателността на предявения иск, а не неговата допустимост. Доводът, свързан с възможността да се стигне до неоснователно обогатяване на банката, ако застрахователното дружество бъде осъдено да ѝ заплати цялата искова сума, покрИ.ща заедно с вече присъдената с влязлото в сила решение по частичния иск всички задължения по договора за кредит към момента на смъртта на кредитополучателя, при наличие на направени погасителни вноски след настъпване на застрахователното събитие, няма отношение към допустимостта на иска по чл. 134 от ЗЗД. Няма отношение към допустимостта на иска по чл. 134 от ЗЗД и възможността заплатените погасителни вноски след смъртта на кредитополучателя да бъдат претендирани от наследниците му директно от застрахователя с предявяването на иск по чл. 242 от КЗ /отм./. Тези доводи касаят необходимостта от евентуално уреждане на облигационни отношения на плоскостта на неоснователното обогатяване, но не и допустимостта на иска по чл. 134 от ЗЗД

Основен спорен въпрос между страните по делото е дали Б. М. като солидарен длъжник по процесния договор за кредит има качеството на застраховано лице по груповия застрахователен договор „Живот на кредитополучателите“ и за каква сума е задължен застрахователят към банката по този договор след настъпилата смърт на А. М. на 10.01.2017

година.

Съдът по настоящото дело дължи произнасяне по тези въпроси, съобразявайки събраните по делото доказателства и доводите на страните. Върху тях не се разпростира силата на пресъдено нещо на постановеното решение по частичния иск. В решението на въззивния съд по частичния иск изрично е посочено, че тези въпроси няма да бъдат обсъждани, доколкото не касаят дължимостта на сумата от 5000 лева по частичния иск, а на остатъка от 71591,07 лева от общо дължимата сума от 76591,07 лева. Изложените в края на мотивите на решението от 30.06.2022 година по в.гр. дело № 11194/2020 година на СГС съображения, свързани с качеството на Б. М. при сключването на договора за кредит и изводът, че договорните клаузи на застрахователния договор, приложими спрямо кредитополучателите евентуално не би следвало да се прилагат по отношение на нея като солидарен длъжник, не обвързват настоящия съдебен състав. Това са предположения на съда по частичния иск, касаещи въпроси извън предмета на спора, с който този съд е бил сезиран, поради което липсва сила на пресъдено нещо по тях, която съдът по настоящото дело да е длъжен да зачете.

Договор за кредит, обезпечен с ипотека №година е сключен между „Б.П.Б.“ АД от една страна и А. К. М. като кредитополучател и Б. Д. Ж.... като солидарен длъжник – от друга. С договора е предоставен кредит в размер на 110 000 лева, като в чл. 2 е посочено, че кредитът ще бъде използван от кредитополучателя за покупка на недвижим имот – апартамент, подробно описан в него. Единствената клауза, отнасяща се специално до солидарния длъжник, е чл. 12 от договора. В него е предвидено, че солидарният длъжник остава задължен до погасяването на всички задължения на кредитополучателя по договора и че продължаването на срока на договора по отношение на кредитополучателя има действие и за солидарния длъжник.

В чл. 20 от договора е установено задължение за кредитополучателя да сключи застраховка „Живот“ за своя сметка в полза на банката при одобрен от банката застраховател и с рисково покритие съгласно изискванията на банката.

По делото са представени два броя съгласия / стр. 50 и 53/, подписани от А. К. М. и Б. Д. Жекова /М./. В тях двамата поотделно са посочили, че във

връзка с кредита, отпуснат от „....“, са съгласни да бъдат застраховани при условията на договора за застраховка „Живот“ на кредитополучателите, сключен между „П.Е.“ АД и ЗАД „Б.Ж.“ АД, до размера на по 55 000 лева за всеки един от тях.

Със събраните по делото доказателства е установено, че банката – кредитор е сключвала последователно групови застрахователни договори „Живот на кредитополучателите“. Първият е сключен на 21.08.2002г. с ЗАД „Б.Д.С.К.-Ж.“ АД, прекратен по съгласие на страните. Следващият такъв договор от 14.06.2010 година е с „И.Б.Ж.“ ЕАД / чието наименование е променено на „Застрахователно дружество „Е.Ж.“ АД, считано от 14.01.2014 година, видно от справката в ТРРЮЛНЦ/. На 01.10.2014 година е сключен групов застрахователен договор BPBLIFE -002 от 01.10.2014 година между „Б.П.Б.“ АД и „Застрахователно дружество „Е.Ж.“ АД с продължителност на застрахователното покритие 3 години. В чл. 3 от този договор е посочено, че неразделна част от него са Общите условия за застраховка „Живот“ на кредитополучатели на „Б.П.Б.“ АД.

Смъртта на кредитополучателя А. М. е настъпила на 10.01.2017 година - при действието на описания по-горе застрахователен договор от 01.10.2014 година. С влязлото в сила решение по частичния иск е установено със сила на пресъдено нещо, че А. М. е застраховано лице по този договор, че неговата смърт е сред покритите рискове по него, че не са налице изключени рискове, че първоначално даденото съгласие за застраховане при сключването на договора за кредит се отнася и за сключването на действащия към момента на смъртта му групов застрахователен договор.

В представените по делото и неоспорени от страните списъци на застраховани лица към застрахователните договори фигурират А. М. и Б. М. в качеството им на кредитополучатели. На стр. 51 и 52 от делото са представени от ответното застрахователно дружество извлечения от списъците на застрахованите лица и застрахователните суми. От тях е видно, че към 01.11.2014 година застрахователната сума за застрахованите лица А. и Б. М. е в размер на по 43467,56 лева, а към месец януари 2017 година, когато е настъпила смъртта на А. М. – по 38081,15 лева за всеки един от двамата. На стр. 115 от делото се съдържа по-подробно извлечение към дата 01.01.2017 година, в което са посочени номерата на застрахователните сертификати на А.

и Б. М., описан е договорът за кредит от 25.04.2007 година за общата сума 110 000 лева, продължителността му – 240 месеца, размерът на застрахователната сума – по 38081,15 лева и застрахователната премия – по 9,52 лева за всеки един от двамата.

Данните, предоставени по делото от ответното застрахователно дружество досежно размерите на застрахователните суми и заплащаните застрахователни премии по груповата застрахователна полица „Живот“ за А. и Б. М. не се опровергават от приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза. От нея се установява, че след сключване на договора за кредит и до смъртта на А. М. на 10.01.2017г. за него и съпругата му Б. М. са заплащани помесечно застрахователни премии в абсолютни суми. Въз основа на предоставената от „Ю.Б.“ АД информация вещото лице е отразило, че има данни, че заплатените суми за застрахованите Б. и А. М. за месец януари 2017 година са по 9,52 лева, което съвпада с обсъдените по-горе извлечения на застрахователното дружество. Конкретни данни за платените застрахователни премии за двамата, касаещи процесния период до 10.01.2017 година, са открити и за всички месеци на 2016 година, както и за месеците октомври, ноември и декември 2015 година и са отразени в таблицата в заключението на вещото лице. За останалите месеци вещото лице е посочило, че А. и Б. М. са включени в таблиците за съответния месец на платените застрахователни премии към застрахователя, без да е посочена конкретна сума за застрахованите поотделно. Установено е също, че застрахователните премии са заплащани от банката, а кредитополучателят е плащал годишна такса в размер на 0,5% от първоначално отпуснатия кредит, съответно от остатъка за всяка следваща година, предвидена в чл.15 б. „в“ от договора за хипотеза, при която застраховките са за сметка на банката.

Със заключението, както и с представеното към исковата молба удостоверение № 29/30.05.2018 година, издадено от „Б.П.Б.“ АД е установено, че към датата на застрахователното събитие – 10.01.2017 година, задълженията по процесния договор са включвали главница в размер на 76591,07 лева. С експертизата е установено, че към този момент е имало и неизплатена възнаградителна лихва в размер на 244,13 лева. Следва да се отбележи, че с исковата молба, въз основа на която е образувано производството по настоящото дело, както и с исковата молба, с която е предявен частичният иск по гр. дело № 4868/2019 година на Софийски

районен съд, искането на основание чл. 134 от ЗЗД е за осъждане на застрахователното дружество да заплати на банката дължимата главница по договора за кредит към момента на настъпване на смъртта на кредитополучателя от 76591,07 лева, но не и дължимите възнаградителни лихви, които са извън предмета на делото.

Въз основа на така установената по делото фактическа обстановка съдът намира следното по спорния правен въпрос за размера на дължимата сума от застрахователя на банката след настъпилата смърт на кредитополучателя:

А. М. в качеството си на кредитополучател е дал съгласие и е застрахован в полза на банката –кредитор за сума, представляваща половината от заемната сума, а именно за 55 000 лева към момента на сключване на договора за заем. Такова съгласие е дадено и от Б. М..

В приложимия между банката и застрахователя групов застрахователен договор от 01.10.2014 година / стр. 54 и следващите/ е предвидено в чл. 5.2.1., че в случай на застрахователно събитие, довело до покрит риск, застрахователят се задължава да плати на договорителя /банката/, застрахователно обезщетение, което за редовните кредити е до размера на непогасената част от кредита, включително лихви /възнаградителни и наказателни/, такси, комисионни и разходи, дължими към датата на застрахователното събитие. В чл.2.7. от договора има препращане към Общите условия за застраховка „Живот“ на кредитополучателите на „Б.П.Б.“ АД / стр. 45 и следващите/ относно условията и размерите на застрахователните плащания – паричната сума, която застрахователят изплаща на ползващото лице – банката, при настъпване със застрахования на застрахователно събитие по покрит от застраховката риск. В чл. 9 т. 1 и т. 3 от Общите условия е предвидено, че при настъпване на застрахователно събитие застрахователят изплаща на банката обезщетение до размера на непогасената част от кредита, включително лихви и разноси, като точният размер на задължението на застрахования към датата на събитието се удостоверява с документи. В чл. 2 от Общите условия се съдържа определение за „застрахователна сума“, а именно паричната сума, уговорена в застрахователния договор като лимит на отговорността на застрахователя за изплащане на застрахователно обезщетение при настъпване на

застрахователно събитие, която към датата на началото на застрахователното покритие не може да превишава размера на главницата по кредита. В самия договор обаче, към който има препращане, липсват клаузи, свързани със застрахователната сума като лимит на отговорността. С оглед на това и съобразявайки клаузата на чл. 5.2.1 от договора, обсъдена по-горе, съдът приема, че в отношенията между застраховател и банка не са установени нИ. на застрахователно покритие в по-нисък размер от този на задълженията по договора за кредит към момента на настъпване на застрахователното събитие.

Не е доказано при условията на пълно и главно доказване по настоящото дело възражението на застрахователя, че не дължи плащане над застрахователната сума от 38081,15 лева. Данните, че към момента на смъртта си А. М. е бил застрахован за сумата от 38081,15 лева, се съдържат само в изготвените от застрахователя справки. Сумата, посочена в справките на застрахователя, е по-малка от половината от дължимата главница от 76591,07 лева / 38295,54 лева/. В договора липсват клаузи, които да ограничават отговорността на застрахователя до определен лимит – застрахователна сума, която да е по-ниска от размерите на задълженията по договора за кредит към настъпване на застрахователното събитие. За застрахователна сума в договора става дума само като база за определяне на дължимата застрахователна премия. В чл. 10.2. е посочено, че застрахователната премия, която се заплаща за всеки един от застрахованите кредитополучатели, се определя чрез месечна премийна ставка, която представлява процент от застрахователната сума за всеки един застрахован кредитополучател към първо число на всеки месец, като е уточнено, че застрахователната сума включва общата неплатена главница по кредита, както и лихвите и разходите, които са дължими към първо число на месеца. Тези клаузи са относими към определяне размера на месечната застрахователна премия, но е и на дължимите от застрахователя суми при настъпване на застрахователно събитие, чийто размер се изчислява на база конкретните задължения по договора за кредит към този момент, установени с документи, удостоверяващи точния им размер съгласно чл. 5.2.1 от договора и чл. 9, т. 1 и т. 3 от Общите условия.

При липсата на съгласие от страна на А. М. да бъде застрахован за сума, надвишаваща половината от размера на главницата по кредита, не може да се приеме, че ответното застрахователно дружество дължи заплащане на

банката на целия остатък от главницата към момента на смъртта му, а не на половината от нея.

В самия закон - чл. 199а, ал. 2 от КЗ / отм./ е посочено, че застрахователен договор между кредитор и застраховател по повод на имуществено или неимуществено благо на длъжник се сключва в полза на кредитора за обезпечение на негово вземане само с изрично предварително писмено съгласие на длъжника. При тази законова уредба и при изрично съгласие на кредитополучателя за сключване на застрахователен договор за сума, представляваща половината от дължимата главница по договора за кредит, няма основание да се приеме, че застрахователното дружество дължи на банката цялата главница.

Горният извод е в съответствие и с поетите задължения по договора за кредит от Б. М.. Подписвайки договора, тя се е съгласила да отговаря за същите задължения, каквито има кредитополучателят, т.е. поела е солидарен дълг, идентичен по съдържание с този на кредитополучателя. В случая не става дума за отговорност за чужд дълг, а за встъпване в дълга на кредитополучателя по смисъла на чл. 101 от ЗЗД и за солидарна отговорност при условията на чл. 121-127 от ЗЗД. Този извод се подкрепя от клаузата на чл. 12 от договора за кредит, която предвижда, че солидарният длъжник остава задължен до погасяването на всички задължения, които има кредитополучателят по договора за кредит.

Б. М. в качеството на солидарен длъжник е поела задължения по договора за кредит, които са идентични с тези на кредитополучателя. Тя е изразила изрично съгласие да бъде застрахована при условията на договор за застраховка „Живот“ на кредитополучателите, сключен между банката и застрахователното дружество до размера на 55 000 лева / стр. 53/. С оглед на това съдът намира за неоснователни доводите на ищците, че застрахователят по застраховка „Живот“ дължи плащане на банката на цялата главница по договора за кредит към датата 10.01.2017 година, а не само на половината от нея. Става дума за застраховка, сключена между кредитор по договор за банков кредит и застраховател, за обезпечаване на вземането на банката, като покритите рискове съгласно чл. 5.2. от договора са смъртта или пълната трайна неработоспособност / повече от 70%/ на застрахованите лица. В дефиницията на груповия застрахователен договор е посочено, че

застраховани лица са тези, които са кредитополучатели/съкредитополучатели и са дали съгласие за застраховане. Солидарният длъжник / Б. М./, имащ същите задължения като кредитополучателя и дал съгласие за застраховане, е застраховано лице, спрямо което не е настъпило застрахователно събитие, уговорено в договора. Поради това застрахователят не дължи заплащане на половината от остатъка от главницата по кредита, за която е застрахована Б. М. като солидарен длъжник. Това е изрично уредено в чл. 9 т. 2 от Общите условия, където е предвидено, че когато във връзка с един договор за кредит са застраховани повече от един кредитополучател, при настъпване на застрахователно събитие с един /повече от тях, застрахователят изплаща на банката обезщетение, равно на застрахователната сума, припадаща се на този/тези съкредитополучатели, т.е. обезщетение в размер на непогасената част от кредита към датата на застрахователното събитие, разделена на общия брой съкредитополучатели по кредита. Макар да не е страна по този застрахователен договор, Б. М. има качеството на застраховано лице по изложените по-горе съображения - поела е задължения, идентични с тези на кредитополучателя и солидарно с него, дала е съгласие за застраховането си за половината от дължимите суми по договора за кредит, въз основа на което е включена в списъка на застрахованите лица по груповия застрахователен договор за сума, равна на половината от задълженията по договора за кредит. В това си качество тя не може да претендира заплащане на сумата, за която е застрахована, без по отношение на нея да е настъпило застрахователно събитие.

За пълнота на изложението следва да се посочи, че погасителните вноски, които Б. М. е продължила да прави след смъртта на съпруга си на 10.01.2017 година, са в изпълнение на собствените ѝ задължения като солидарен длъжник, а не за погасяване на задълженията на А. М. в качеството ѝ на негов наследник. От данните, съдържащи се в експертизата е видно, че с вноските, които е направила до завеждането на настоящото дело, тя е погасила сумата от 29997, 34 лева от главницата, която е част от общо дължимите от нея 38295,54 лева /половината от цялата главница от 76591,07 лева към момента на смъртта на кредитополучателя съгласно чл. 127 ал. 1 от ЗЗД/, т.е. направените погасителни вноски от общо 52682,41 лева са в рамките на нейното задължение като солидарен длъжник, което наред с

погасяване на главницата включва и възнаградителни лихви, наказателни лихви и такси. Поради това твърдението на застрахователя, че с осъждането му да заплати на банката половината от общата дължима главница към момента на смъртта на кредитополучателя би се стигнало до неоснователното ѝ обогатяване, са неоснователни.

По изложените съображения, приемайки че застрахователят е задължен по отношение на банката до размера на сумата от 38295,54 лева – половината от главницата към момента на настъпване на застрахователното събитие и отчитайки влязлото в сила съдебно решение по частичния иск за 5000 лева, въззивният съд намира, че искът е основателен до размера на 33295,54 лева. До този размер следва да бъде потвърдено първоинстанционното решение. В останалата част до претендираните 71591,07 лева искът е неоснователен, поради което първоинстанционното решение следва да бъде отменено и следва да се постанови ново решение по същество, с което искът в тази му част следва да бъде отхвърлен.

С оглед изхода на спора съдът следва да се произнесе и по въпроса за дължимите разноси за първоинстанционното и за въззивното производство.

Ишците са направили в първоинстанционното производство разноси в общ размер на 7663,64 лева. От тях с оглед изхода на спора имат право на разноси в размер на 3564,20 лева. Решението в частта, с която ответното застрахователно дружество е осъдено да им заплати разноси над този размер от 3564,20 лева до 7663,64 лева следва да бъде отменено.

Ответникът претендира присъждане на разноси за първоинстанционното производство. Той има право на юрисконсултско възнаграждение съгласно чл. 78, ал. 8 от ГПК, тъй като е представляван от юрисконсулт. Съдът определя дължимото юрисконсултско възнаграждение съгласно чл. 37 от Закона за правната помощ във връзка с чл. 25 ал. 1 от Наредбата за заплащане на правната помощ, в размер на 360 лева. От тях с оглед изхода на спора ишците следва да бъдат осъдени да му заплатят сумата от 192,39 лева за първоинстанционното производство.

Разноските на ответниците по въззивната жалба, включващи адвокатското възнаграждение на процесуалния им представител за въззивната инстанция, са в размер на 6300 лева съгласно представения списък по чл. 80 от ГПК и договор за правна помощ. Жалбоподателят „З.д. Е.Ж.“ АД следва да

бъде осъден да им заплати част от тях съобразно изхода на спора – сумата от 2930 лева. Разноските на жалбоподателя за въззивната инстанция са в общ размер на 1791,82 лева, от които 1431,82 лева държавна такса и 360 лева юрисконсултско възнаграждение. С оглед изхода на спора той има право на разноски за въззивната инстанция в размер на 958,48 лева.

По изложените съображения Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 34 от 30.03.2023 година, постановено по т. дело № 21/2022 година по описа на Окръжен съд – Хасково, В СЛЕДНИТЕ ЧАСТИ:

- в частта, с която е осъдено „З.д. Е.Ж.“ ЕАД, ЕИК, да заплати на „Ю.Б.“АД, ЕИК, сума в размера над 33295,54 лева до 71 591,07 лева / част от сумата 76591,07лв./, или за 38295,53 лева, ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 04.01.2022 година до окончателното ѝ изплащане;

-в частта, с която е осъдено „З.д. Е.Ж.“ ЕАД, ЕИК, да заплати на Б. Д. М., ЕГН *****, А. А. М., ЕГН ***** и Д. А. М., ЕГН *****, действащ лично като непълнолетен и със съгласието на майка си Б. Д. М., направените по делото в първоинстанционното производство разноски в размера над 3564,20 лв. до 7 663,64лв.,

ВМЕСТО КОЕТО ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ косвения иск по чл. 134 от ЗЗД, предявен от Б. Д. М., ЕГН *****, А. А. М., ЕГН ***** и Д. А. М., ЕГН *****, действащ лично като непълнолетен и със съгласието на майка си Б. Д. М., тримата с адрес гр. Х., ул. „С.“ №42, по който като съищец е конституирана „Ю.Б.“АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр.С., ул. „О.п.“ № 260, за осъждане на ответника „З.д. Е.Ж.“ ЕАД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр. С., бул. „х.к.“ № 43,ет. 7, да заплати на „Ю.Б.“ АД сума в размера над 33295,54 лева до 71 591,07 лева / или за 38295,53 лева/, претендирана от ищите като неизплатена част от дължима сума по сключен между „Ю.Б.“ АД и „З.д. Е.Ж.“ ЕАД групов застрахователен договор

BPVLIFE-002/01.10.2014г., във връзка с настъпилото на 10.01.2017 година застрахователно събитие - смърт на кредитополучателя по договор за кредит №.....г. А. К. М., сключен с „Б.П.Б.“АД, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба 04.01.2022г. до окончателното плащане на сумата.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 34 от 30.03.2023 година, постановено по т. дело № 21/2022 година по описа на Окръжен съд – Хасково В ОСТАНАЛАТА ЧАСТ, С КОЯТО по косвения иск по чл. 134 от ЗЗД, предявен от Б. Д. М., ЕГН *****, А. А. М., ЕГН ***** и Д. А. М., ЕГН *****, действащ лично като непълнолетен и със съгласието на майка си Б. Д. М., тримата с адрес гр. Х., ул. „С.“ №42, по който като съищещ е конституирана „Ю.Б.“АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр.С., ул. „О.п.“ № 260, е осъден ответника „З.д. Е.Ж.“ ЕАД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр. С., бул. „х.к.“ № 43,ет. 7, да заплати на „Ю.Б.“ АД сума в размера на 33295,54 лева, претендирана от ищците като неизплатена част от дължима застрахователна сума по сключен между „Ю.Б.“ АД и „З.д. Е.Ж.“ ЕАД групов застрахователен договорг., във връзка с настъпилото на 10.01.2017 година застрахователно събитие - смърт на кредитополучателя А. К. М. по договор за кредит №.....г., сключен с „Б.П.Б.“АД, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба 04.01.2022г. до окончателното плащане на сумата.

ОСЪЖДА Застрахователно дружество „Е.Ж.“ЕАД, ЕИК, да заплати на Б. Д. М., ЕГН *****, А. А. М., ЕГН ***** и Д. А. М., ЕГН *****, действащ лично като непълнолетен и със съгласието на майка си Б. Д. М., разноси за въззивното производство съобразно изхода на спора в размер на 2930 лева.

ОСЪЖДА Б. Д. М., ЕГН *****, А. А. М., ЕГН ***** и Д. А. М., ЕГН *****, действащ лично като непълнолетен и със съгласието на майка си Б. Д. М., да заплатят на Застрахователно дружество „Е.Ж.“ЕАД, ЕИК, съобразно изхода на спора разноси за първоинстанционното производство в размер на 192,36 лева и разноси за въззивното производство в размер на 958,48 лева.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____